

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 10 september 2015*

”Begäran om förhandsavgörande — Pensionerad tjänsteman från Europeiska unionen som, innan hon trädde i tjänst, arbetat som anställd i den medlemsstat i vilken hon tjänsteplacerats — Pensionsrättigheter enligt det nationella pensionssystemet för anställda — Enhet som uttrycker en persons yrkesliv — Nekad rätt till ålderspension som anställd — Principen om lojalt samarbete”

I mål C-408/14,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Tribunal du travail de Bruxelles (Belgien) genom beslut av den 19 augusti 2014, som inkom till domstolen den 28 augusti 2014, i målet

Aliny Wojciechowski

mot

Office national des pensions (ONP),

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič samt domarna A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (referent) och C.G. Fernlund,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitiesekreterare: handläggaren V. Tourrès,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 7 maj 2015,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Aliny Wojciechowski, genom V. Vannes och S. Rodrigues, avocats,
- Belgiens regering, genom J.-C. Halleux och C. Pochet, båda i egenskap av ombud, biträdda av M. Leclercq, avocat,
- Europeiska kommissionen, genom D. Martin, i egenskap av ombud,

och efter att den 11 juni 2015 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

* Rättegångsspråk: franska.

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av principen om lojalt samarbete och artikel 34.1 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Aliny Wojciechowski och Office national des pensions (ONP) (den belgiska pensionsmyndigheten), angående ONP:s beslut att neka Aliny Wojciechowski rätt till ålderspension som anställd.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I artikel 11.2 i bilaga VIII, under rubriken ”Pensionssystemet”, i tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska unionen, införd genom rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68 av den 29 februari 1968 om fastställande av tjänsteföreskrifter för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkor för övriga anställda i dessa gemenskaper samt om införande av särskilda tillfälliga åtgärder beträffande kommissionens tjänstemän (EGT L 56, s. 1; svensk specialutgåva, området 1, volym 1, s. 129–135), i dess senaste lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 1080/2010 av den 24 november 2010 (EUT L 311, s. 1 och rättelse i EUT L 144, 2012, s. 48) (nedan kallad tjänsteföreskrifterna), föreskrivs följande:

”Följande skall gälla för en tjänsteman som tillträder en tjänst i unionen efter att ha

...

— bedrivit verksamhet som anställd eller egenföretagare,

Tjänstemannen skall när han blir fast anställd, men innan han blir berättigad till avgångspension enligt artikel 77 i tjänsteföreskrifterna, ha rätt att få kapitalvärdet, uppräknat per dagen för överföringen, för de pensionsrättigheter som han förvärvat på grundval av sådan tjänstgöring eller verksamhet, inbetalt till unionen.

...”

Belgisk rätt

- 4 Genom artikel 10 bis i kunglig förordning nr 50 av den 24 oktober 1967 om ålders- och efterlevandepension för anställda (arrêté royal no 50, du 24 octobre 1967, relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés) (*Moniteur belge* av den 27 oktober 1967, s. 11246), i den lydelse som var tillämplig vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad kunglig förordning nr 50) införs begreppet ”yrkeslivsenhet”. Artikeln infördes genom kunglig förordning nr 205 av den 29 augusti 1983 om ändring av pensionslagstiftningen på området för social trygghet (arrêté royal no 205, du 29 août 1983, modifiant la législation relative aux pensions du secteur social) (*Moniteur belge* av den 6 september 1983, s. 11094).

- 5 I första, andra och fjärde styckena i nämnda artikel 10 bis föreskrivs följande:

”När en anställd har rätt till ålderspension enligt denna förordning och till en ålderspension eller förmån enligt en eller flera andra system och när summan av bråken, motsvarande storleken på var och en av dessa pensioner, överskrider en yrkeslivsenhet, ska den yrkesverksamma tid som lagts till grund för beräkningen av ålderspensionen minska med det antal år som krävs för att summan ska begränsas till en yrkeslivsenhet. ...

Det bråk som avses i föregående stycke motsvarar förhållandet mellan periodernas längd, den procentsats eller varje annat kriterium (utom beloppet) som beaktas vid fastställandet av den beviljade pensionen och den maximala längden, procentsatsen eller varje annat kriterium som kan läggas till grund för beviljande av full pension.

...

Vid tillämpningen av denna artikel ska med ’andra system’ förstås varje annat belgiskt system för ålderspension och efterlevandepension, med undantag för systemet för egenföretagare och varje annat jämförbart system i en annan medlemsstat eller system för personal vid en institution som upprättats i enlighet med internationell rätt.”

- 6 I artikel 3 i kunglig förordning av den 14 oktober 1983 om genomförande av artikel 10 bis i kunglig förordning nr 50 (arrêté royal du 14 octobre 1983 portant exécution de l'article 10 bis de l'arrêté royal no 50) (*Moniteur belge* av den 27 oktober 1983, s. 13650), i den version som var tillämplig vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet (nedan kallad kunglig förordning av den 14 oktober 1983) föreskrivs följande:

”Vart och ett av de bråk som avses i artikel 10 bis första stycket ... ska multipliceras med nämnaren i det bråk som beaktas vid beräkningen av arbetstagarens pension. När pensionen beräknas på grundval av bråk med olika nämnare, ska bråken först förlängas till den högsta av dessa nämnare och adderas.

Det antal år som ska avräknas från den yrkesverksamma tiden motsvarar skillnaden, avrundad till den lägre enheten, mellan summan av de produkter som erhållits med tillämpning av föregående stycke och nämnaren eller den största av de nämnare på grundval av vilken arbetstagarens pension beräknas.

Högst 15 år får avräknas och antalet år får inte heller överskrida det till den högre enheten avrundade resultat som erhållits genom att dividera skillnaden mellan det omräknade beloppet och schablonbeloppet med ett belopp motsvarande 10 [procent] av nämnda schablonbelopp. ...

Den yrkesverksamma tiden ska i första hand minska med de år som medför den minst fördelaktiga pensionen.”

- 7 I artikel 1 i kunglig förordning av den 14 oktober 1983 föreskrivs följande:

”I denna förordning gäller följande definitioner:

...

- b) Omräknat belopp: Det resultat som uppnås genom att multiplicera pensionen enligt ett annat pensionssystem med det motsvarande värdet på det bråk som avses i stycke två i artikel 10 bis i kunglig förordning nr 50 ...
- c) Schablonbelopp: 75 [procent] av den omvärderade schablonersättning som beaktas för en arbetstagare under ett år före den 1 januari 1955.”

8 I artikel 2.3 i kunglig förordning av den 14 oktober 1983 föreskrivs följande:

”Med full pension enligt ett annat system avses den pension som, utan beaktande av andra förmåner, tillägg eller ersättningar än pensioner, uppgår till det högsta belopp som kan beviljas i den kategori som förmånstagaren tillhör.”

9 Det framgår av handlingarna i målet att när storleken på den pension som utbetalas enligt ett annat system är okänd, anses enligt administrativ praxis, om inte annat visas, full pension motsvara 2,5 gånger schablonbeloppet på 6 506,98 euro med ett index på 138,01.

De faktiska omständigheterna i det nationella målet och tolkningsfrågan

10 Det framgår av beslutet om hänskjutande att Aliny Wojciechowski, som är belgisk medborgare, har arbetat som anställd i Belgien under åren 1965–1977 och därefter som tjänsteman vid Europeiska kommissionen från den 17 oktober 1977–30 november 2011.

11 I maj 2012 prövade ONP på eget initiativ om Aliny Wojciechowski hade rätt till ålderspension för anställda, eftersom hon skulle komma att uppnå den lagstadgade pensionsåldern i Belgien (65 år) den 26 april 2013.

12 Aliny Wojciechowski uppgav i formuläret med de första upplysningarna, ifyllt den 21 maj 2012, att hon varit yrkesverksam som anställd i Belgien under åren 1965–1977 och att hon uppbar pension från kommissionen sedan den 1 december 2011. Hon angav även att hon sedan dess inte längre förvärvsarbetade.

13 Genom en skrivelse av den 12 juni 2012 frågade ONP kommissionen om Aliny Wojciechowski uppfyllde villkoren för att uppbära ålderspension enligt unionens pensionssystem. Kommissionen upplyste ONP, genom en skrivelse av den 17 augusti 2012, att den i enlighet med sin administrativa praxis hade skickat svaret till den berörda personen.

14 Genom skrivelse av den 24 augusti 2012 skickade Aliny Wojciechowski det intyg hon fått från kommissionen till ONP. Av intyget framgår att hon sedan den 1 december 2011 uppbär pension från kommissionen som beräknats på grundval av de avgifter hon betalat in till unionens pensionssystem under perioden 17 oktober 1977–30 november 2011. Hon upplyste inte ONP om storleken på pensionsbeloppet. I samma skrivelse bekräftade Aliny Wojciechowski dessutom för ONP att hon inte hade utnyttjat möjligheten i artikel 11.2 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna att få kapitalvärdet för de pensionsrättigheter som hon intjänat som arbetstagare överfört till unionen.

15 Genom beslut av den 11 september 2012 upplyste ONP, med stöd av artikel 10 bis i kunglig förordning nr 50, Aliny Wojciechowski om följande:

”Ni har, utöver er arbetsperiod, fullgjort arbetsperioder enligt annat system (offentlig förvaltning, internationell organisation). Ni kan emellertid inte genom sammanläggning av pensionsrättigheter överskrida en yrkeslivsenhet, vilket innebär att den sammanlagda arbetsperioden inte kan omfatta mer än 45 år.

... Er arbetsperiod ska därför minskas med 10 år. ...”

16 Det framgår av beslutet att ONP ansåg att Aliny Wojciechowski hade fullgjort 13/45 av sin yrkesverksamma tid som anställd och 45/45 av sin yrkesverksamma tid i ett annat system. Med stöd av de tillämpliga beräkningsbestämmelserna kom ONP fram till att Aliny Wojciechowski, för sin yrkesverksamma tid som anställd i Belgien, hade rätt till en ålderspension på 83,05 euro som

motsvarade 3/45 av en yrkesverksam tid som anställd. Yrkeslivsenheten hade visserligen i princip överskridits med 13 år, men en tillämpning av nedsättningsregeln i artikel 3 tredje stycket i kunglig förordning av den 14 oktober 1983 innebar att detta överskridande kunde begränsas till 10 år.

- 17 I ett e-postmeddelande av den 13 november 2012 förklarade ONP för Aliny Wojciechowski att myndigheten inte kände till storleken på den pension som kommissionen betalade ut. Den hade därför kommit fram till att efter en tjänstetid på 35 år vid nämnda institution, uppgick det bråk som motsvarade storleken på den pension som skulle tas i beaktande vid tillämpningen av artikel 10 bis till 70/70 eller 45/45, med beaktande av att en unionstjänsteman som trätt i tjänst före den 1 maj 2004, för varje arbetat år, tjänar in 2 procent i pension, med hänvisning till den senast utbetalda lönen under tjänstetiden, och att det högsta pensionsbeloppet uppgår till 70 procent av den senaste grundlönen. Enligt ONP hade således yrkeslivsenheten överskridits med 13 år.
- 18 Beträffande beräkningen av hur mycket pensionen skulle sättas ned till följd av att yrkeslivsenheten hade överskridits, angav ONP i samma e-postmeddelande att när storleken på den pension som betalas ut enligt ett annat system är okänd, som i förevarande fall, görs beräkningen utifrån det omräknade beloppet enligt det andra systemet vilket, ”om inte annat visas, [anses] motsvara 2,5 gånger schablonbeloppet på 6 506,98 [euro] med ett index på 138,01”. Detta medförde enligt ONP att inte ett enda yrkesverksam år som arbetstagare kunde beaktas, tvärtom vad som hade angetts i beslutet av den 11 september 2012. Det framgår nämligen av handlingarna i målet att ONP, i detta beslut, på grund av en felaktig registrering av det omräknade beloppet i fråga, felaktigt ansett att minskningen av arbetsperioden kunde begränsas till 10 år med tillämpning av tredje stycket i artikel 3 i kunglig förordning av den 14 oktober 1983. ONP delgav inte Aliny Wojciechowski ett nytt beslut, utan slutade att betala ut pensionen från och med juli 2013.
- 19 Genom ansökan som ingavs den 11 december 2012 väckte Aliny Wojciechowski talan vid Tribunal du travail de Bruxelles (Belgien) (arbetsdomstolen i Bryssel) och yrkade att beslutet av den 11 september 2012 skulle upphävas och att ONP skulle förpliktas att bevilja henne en ålderspension på 13/45, det vill säga, enligt Aliny Wojciechowskis beräkningar, ungefär 367,07 euro per månad. Till stöd för sin talan gjorde Aliny Wojciechowski bland annat gällande att om rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen (EGT L 149, s. 2; svensk specialutgåva, område 5, volym 1, s. 57), i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1) (nedan kallad förordning nr 1408/71), eller Europaparlamentet och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, s. 1) var tillämpliga på hennes situation, innebär detta, enligt domstolens praxis, att det är omöjligt för ONP att tillämpa principen om en yrkeslivsenhet vid beräkningen av hennes belgiska pension. Aliny Wojciechowski ansåg dessutom att ONP hade gjort fel, eftersom hennes tjänstetid inom institutionerna uppgick till 34 år och 11 månader, det vill säga 35 år och inte 45 år. Aliny Wojciechowski undrar även i det sammanhanget på vilken rättslig grund ONP teoretiskt har fastställt hennes europeiska pension.
- 20 ONP har gjort gällande att pensioner från unionsinstitutionerna inte omfattas av tillämpningsområdet för unionslagstiftningen om sammanläggning, eftersom förordning nr 1408/71 och förordning nr 883/2004 inte är tillämpliga. Cour de cassation har dessutom slagit fast att principen om en yrkeslivsenhet är grundlagsenlig och ONP menar att den agerat i enlighet med försiktighetsprincipen genom att, i avsaknad av de uppgifter som begärts från kommissionen, tillämpa artikel 10 bis i kunglig förordning nr 50 utifrån teoretiska uppgifter.
- 21 Den hänskjutande domstolen har uppgett att principen om en yrkeslivsenhet är ett uttryck för att anställdas pensionssystem har en uppsamlingskaraktär i förhållande till andra system. Den hänskjutande domstolen har i det avseendet angett att principen innebär att alla erkända arbetsperioder, med undantag för perioder som egenföretagare, ska adderas till den tid som den anställde varit yrkesverksam och när summan av de bråk som motsvarar storleken på respektive

pension överstiger en yrkeslivsenhet ska den yrkesverksamma tid som beaktas vid beräkningen av den anställdes ålderspension minskas med så många år som krävs för att kvoten ska bli 1. Såsom belgiska Cour d'arbitrage, sedermera Cour constitutionnelle (författningsdomstol i Belgien) har slagit fast i en dom av den 20 september 2001, med hänvisning till den Rapport au Roi (rapport till konungen) som upprättats inför antagandet av kunglig förordning nr 205 av den 29 augusti 1983, är syftet med nämnda artikel 10 bis att säkerställa att "arbetstagare med ett blandat yrkesliv ska behandlas lika så att utgifterna inom pensionssektorn kan hållas under kontroll".

- 22 Tribunal du travail de Bruxelles har konstaterat att systemet för kommissionens tjänstemän, i egenskap av system tillämpligt på personal vid ett offentligrättsligt organ, omfattas av artikel 10 bis i kunglig förordning 50 och att Aliny Wojciechowski, mot bakgrund av domstolens praxis, inte förefaller kunna göra gällande vare sig artiklarna 45 FEUF och 48 FEUF, förordning nr 1408/71 eller förordning nr 883/2004. Den har därefter hänvisat till omfattande utdrag ur beslutet om hänskjutande från Cour de travail de Bruxelles i målet Melchior (C-647/13, EU:C:2015:54). Tribunal du travail de Bruxelles anser visserligen inte att skälen för det beslutet är direkt överförbara på det mål den har att avgöra, eftersom de aktuella belgiska bestämmelserna skiljer sig åt och då den lösning som domstolen angav i domen My (C-293/03, EU:C:2004:821) inte heller är direkt överförbar på nämnda mål. Den anser dock att artikel 10 bis i kunglig förordning nr 50 kan göra det svårare för unionen att rekrytera belgiska tjänstemän med en viss tjänstetid.
- 23 Mot denna bakgrund har Tribunal du travail de Bruxelles beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

"Utgör principen om lojalt samarbete och artikel 4.3 FEU samt artikel 34.1 i [stadgan] hinder för att en medlemsstat sätter ned, eller helt vägrar utbetala, en ålderspension som en anställd har rätt till på grund av prestationer som utförts i enlighet med denna stats lagstiftning, när den sammanlagda yrkesverksamma tiden i denna medlemsstat och inom EU-institutionerna blir längre än de 45 år som avses i artikel 10 bis [i kunglig förordning nr 50]?"

Domstolens behörighet

- 24 Den belgiska regeringen har gjort gällande att domstolen inte är behörig att besvara frågan, eftersom det nationella målet inte har någon direkt anknytning till unionsrätten. Kommissionen har under förhandlingen bestritt detta argument.
- 25 Det ankommer därför på domstolen att pröva huruvida den är behörig att ta ställning till den tolkning som begärts (se, för ett liknande resonemang, dom Omalet, C-245/09, EU:C:2010:808, punkt 10 och där angiven rättspraxis, och dom Impacto Azul, C-186/12, EU:C:2013:412, punkt 17 och där angiven rättspraxis).
- 26 Det ska i det avseendet påpekas att domstolen har ansett sig sakna behörighet när det är uppenbart att den unionsrättsliga bestämmelse som tolkningen avser inte är tillämplig (se, för ett liknande resonemang, dom Omalet, C-245/09, EU:C:2010:808, punkt 11; dom Impacto Azul, C-186/12, EU:C:2013:412, punkt 18, och dom Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona, C-139/12, EU:C:2014:174, punkt 41), vilket i princip kan vara fallet när samtliga relevanta aspekter i det nationella målet är begränsat till en enda medlemsstat (se bland annat, för ett liknande resonemang, dom Omalet, C-245/09, EU:C:2010:808, punkterna 12–15 och där angiven rättspraxis).
- 27 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida principen om lojalt samarbete i artikel 4.3 EUF utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den som avses i det nationella målet, vilken kan leda till att den pension som en anställd har rätt till på grund av prestationer som utförts i enlighet med den medlemsstatens lagstiftning sätts ned eller inte betalas ut

på grund av att den anställde därefter även har tjänstgjort vid en EU-institution. Den hänskjutande domstolen vill i det sammanhanget i synnerhet veta om det är möjligt att tillämpa domstolens praxis i domen My(C-293/03, EU:C:2004:821) på det nationella målet.

- 28 Såsom generaladvokaten har anfört i punkterna 33 och 34 i förslaget till avgörande, kan det nationella målet inte anses helt sakna anknytning till unionsrätten, vilket gör det möjligt att slå fast att domstolen är behörig att besvara den fråga som har ställts. Det framgår nämligen av beslutet om hänskjutande att Tribunal du travail de Bruxelles vill få klarhet i huruvida en nationell lagstiftning, såsom den som avses i det nationella målet, försvårar för EU-institutionerna att rekrytera nationella tjänstemän med en viss tjänstetid. Denna begäran om förhandsavgörande avser därför framför allt artikel 4.3 EUF, jämförd med tjänsteföreskrifterna, och har således anknytning till unionsrätten.
- 29 Det faktum att situationen i det nationella målet enligt den belgiska regeringen inte kan jämföras med de situationer som prövades i målen My (C-293/03, EU:C:2004:821) och Melchior (C-647/13, EU:C:2015:54) och att de principer som domstolen slog fast i domarna i de målen därför inte är tillämpliga på omständigheterna i det nu aktuella nationella målet hör till prövningen av frågan i sak och saknar därför betydelse för domstolens behörighet att besvara den.
- 30 Av vad anförts följer att domstolen är behörig att besvara frågan.

Prövning av tolkningsfrågan

Huruvida tolkningsfrågan kan tas upp till prövning

- 31 Den belgiska regeringen har gjort gällande att frågan är rent hypotetisk och att den därför inte kan tas upp till prövning, eftersom den hänskjutande domstolens beslut om att begära förhandsavgörande av domstolen har fattats på grundval av den overifierade omständigheten att artikel 10 bis i kunglig förordning nr 50 ”kan försvåra för unionen att rekrytera belgiska tjänstemän med en viss tjänstetid”.
- 32 Enligt domstolens fasta praxis presumeras nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och vars riktighet det inte ankommer på EU-domstolen att pröva. En begäran från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågorna är hypotetiska eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (se, bland annat, dom *Commune de Mesquer*, C-188/07, EU:C:2008:359, punkt 30 och där angiven rättspraxis, och dom *Verder LabTec*, C-657/13, EU:C:2015:331, punkt 29).
- 33 Domstolen konstaterar att ingen av dessa omständigheter är för handen i förevarande mål. Den hänskjutande domstolens antagande, vilket ligger bakom den belgiska regeringens argument, kan definitivt inte anses ge den hänskjutna frågan en hypotetisk karaktär, eftersom detta i själva verket utgör grunden för begäran om förhandsavgörande. Det är nämligen på grund av att Tribunal du travail de Bruxelles är osäker på huruvida den i det nationella målet aktuella lagstiftningen kan ha en sådan hämmande effekt som beskrivs ovan i punkt 31, i den mening som avses i domstolens praxis, som den har bett domstolen att ta ställning till frågan ovan i punkt 23. Frågan kan följaktligen tas upp till sakprövning.

Prövning i sak

- 34 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 4.3 EUF å ena sidan och artikel 34.1 i stadgan å den andra ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den i det nationella målet, vilken kan leda till att den pension som en anställd, som är medborgare i denna medlemsstat, har rätt till på grund av prestationer som utförts i enlighet med den medlemsstatens lagstiftning sätts ned eller inte betalas ut, när, med tillämpning av den beräkningsmetod som föreskrivs i denna lagstiftning, den sammanlagda yrkesverksamma tiden som vederbörande har fullgjort dels som anställd i denna medlemsstat, dels som EU-tjänsteman i samma medlemsstat överskrider den yrkeslivsenhet på 45 år som avses i nämnda lagstiftning.
- 35 Domstolen erinrar om att unionsrätten inte inkräktar på medlemsstaternas behörighet att utforma sina system för social trygghet och att det i avsaknad av harmonisering på unionsnivå följaktligen ankommer på lagstiftaren i varje medlemsstat att bestämma villkoren för beviljande av sociala trygghetsförmåner. Medlemsstaterna är vid utövandet av denna befogenhet emellertid skyldiga att iaktta unionsrätten (dom Melchior, C-647/13, EU:C:2015:54, punkt 21 och där angiven rättspraxis), vilket inbegriper de principer som domstolen har slagit fast i sin praxis avseende tolkningen av principen om lojalt samarbete, jämförd med tjänsteföreskrifterna.
- 36 Domstolen har i det avseendet redan slagit fast att tjänsteföreskrifterna infördes genom en rådsförordning, nämligen förordning nr 259/68, vilken enligt artikel 288 andra stycket FEUF har allmän giltighet, är bindande i alla delar och direkt tillämplig i varje medlemsstat samt att det av detta följer att tjänsteföreskrifterna inte bara har betydelse för unionens egen administration, utan också medför skyldigheter för medlemsstaterna i den mån som deras medverkan är nödvändig för att tjänsteföreskrifterna ska kunna genomföras (se, för ett liknande resonemang, dom kommissionen/Belgien, 137/80, EU:C:1981:237, punkterna 7 och 8, och dom kommissionen/Belgien, 186/85, EU:C:1987:208, punkt 21).
- 37 Vidare har domstolen, i domen My (C-293/03, EU:C:2004:821), slagit fast att artikel 10 EG – nu artikel 4.3 EUF – jämförd med tjänsteföreskrifterna, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken det vid bedömning av rätt till förtida ålderspension enligt det nationella systemet inte är tillåtet att beakta anställningsår som en unionsmedborgare har fullgjort vid en EU-institution. I beslutet Ricci och Pisaneschi (C-286/09 och C-287/09, EU:C:2010:420) preciserade domstolen att detsamma gällde rätt till ordinarie ålderspension.
- 38 Som skäl för denna slutsats angav domstolen, i punkterna 45–47 i domen My (C-293/03, EU:C:2004:821) och i punkterna 29–32 i beslutet Ricci och Pisaneschi (C-286/09 och C-287/09, EU:C:2010:420), att den lagstiftning som var föremål för prövning i dessa mål skulle kunna försvåra för EU-institutionerna att rekrytera nationella tjänstemän med en viss tjänstetid.
- 39 Enligt domstolen skulle nämnda lagstiftning nämligen kunna avskräcka från yrkesverksamhet inom en EU-institution eller ett EU-organ, eftersom en arbetstagare som tidigare tillhört ett nationellt pensionsystem, genom att acceptera en anställning vid en sådan institution, riskerade att förlora möjligheten att med stöd av det systemet erhålla en åldersförmån som arbetstagaren skulle ha haft rätt till om han eller hon inte hade accepterat denna anställning.
- 40 Sådana följder kunde enligt domstolen inte tillåtas med hänsyn till förpliktelsen till lojalt samarbete och bistånd som åligger medlemsstaterna i förhållande till unionen och som kommer till uttryck i skyldigheten enligt artikel 10 EG att underlätta fullgörandet av unionens uppgifter (se dom My, C-293/03, EU:C:2004:821, punkt 48, och beslut Ricci och Pisaneschi, C-286/09 och C-287/09, EU:C:2010:420, punkt 33).

- 41 I punkt 29 i domen Melchior (C-647/13, EU:C:2015:54), slog domstolen på ett liknande sätt fast att artikel 10 EG, jämförd med anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska gemenskaperna, som införts genom förordning nr 259/68, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG, Euratom) nr 723/2004 av den 22 mars 2004 (EUT L 124, s. 1) – vilka i likhet med tjänsteföreskrifterna medför en skyldighet för medlemsstaterna i den mån som deras medverkan är nödvändig för att de ska genomföras (dom Melchior C-647/13, EU:C:2015:54, punkt 22 och där angiven rättspraxis) – utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som tolkas på så sätt att det vid bedömningen av om en person är berättigad till arbetslöshetsersättning inte tas hänsyn till kontraktansättningsperioder vid en EU-institution belägen i denna medlemsstat och arbetslöshetsperioder under vilka ersättning betalas enligt anställningsvillkoren likställs inte med en arbetsperiod, medan arbetslöshetsperioder under vilka ersättning betalas enligt lagstiftningen i nämnda medlemsstat likställs med sådana perioder.
- 42 Som skäl för denna slutsats angav domstolen även här den negativa inverkan som den aktuella lagstiftningen kunde ha med avseende på EU-institutionernas möjlighet att kontraktansätta personer bosatta i den medlemsstat där den berörda institutionen är belägen (se dom Melchior, C-647/13, EU:C:2015:54, punkterna 27 och 28).
- 43 En nationell lagstiftning som den i det nationella målet, enligt vilken den ålderspension en person har rätt till på grund av de prestationer som han eller hon, i egenskap av anställd, har utfört i denna medlemsstat sätts ned eller inte betalas ut på grund av det yrkesliv som personen senare har haft vid en EU-institution, försvårar inte bara för EU-institutionerna att rekrytera nationella tjänstemän med en viss tjänstetid, utan gör det även svårare för dem att behålla erfarna tjänstemän.
- 44 En sådan lagstiftning kan nämligen avskräcka en person med en viss tjänstetid enligt pensionssystemet för anställda i denna medlemsstat att acceptera en anställning vid en EU-institution belägen i denna medlemsstat eller förmå arbetstagaren att lämna sin tjänst i förtid, eftersom en tjänst eller ett längre yrkesliv vid en sådan institution på grund av denna lagstiftning innebär att han eller hon riskerar att förlora de pensionsrättigheter som intjänats såsom anställd i denna medlemsstat innan vederbörande trädde i tjänst i unionen.
- 45 Sådana följder kan inte tillåtas med hänsyn till förpliktelsen till lojalt samarbete och bistånd som åligger medlemsstaterna i förhållande till unionen och som kommer till uttryck i skyldigheten enligt artikel 4.3 EUF att underlätta fullgörandet av unionens uppgifter.
- 46 Såsom den belgiska regeringen har anfört var omständigheterna i målen My (C-293/03, EU:C:2004:821) och Melchior (C-647/13, EU:C:2015:54) samt Ricci och Pisaneschi (C-286/09 och C-287/09, EU:C:2010:420) sådana att de fullgjorda arbetsperioderna vid EU:s institutioner och organ inte hade beaktats vid fastställandet av huruvida de gav rätt till de förmåner enligt den aktuella medlemsstatens sociala trygghetssystem som de berörda personerna hade kunnat göra anspråk på om de under dessa perioder hade varit anslutna till detta system, medan det i det nu aktuella nationella målet förhåller sig så, att den arbetsperiod som Aliny Wojciechowski fullgjort vid kommissionen har beaktats vid beräkningen av den ålderspension som betalas ut enligt det belgiska pensionssystemet.
- 47 Den omständigheten påverkar dock inte det som anförts ovan i punkterna 43–45, eftersom beaktandet av denna arbetsperiod fortfarande leder till en nedsättning eller förlust av rättigheter som Aliny Wojciechowski hade kunnat göra anspråk på enligt det belgiska systemet för anställda om hon inte senare hade trätt i tjänst vid en EU-institution och har därför en avskräckande effekt även gentemot henne.
- 48 Domstolen konstaterar emellertid att det framgår av handlingarna i målet att Aliny Wojciechowskis förlust av samtliga pensionsrättigheter som hon hade kunnat göra anspråk på om hon hade fortsatt att vara ansluten till det belgiska pensionssystemet för anställda under hela sitt yrkesliv inte i sig följer av att principen om en yrkeslivsenhet i artikel 10 bis i kunglig förordning nr 50 har tillämpats, utan av den metod som den behöriga belgiska myndigheten har använt för att beräkna det bråk som

motsvarar storleken på den del av Aliny Wojciechowskis ålderspension som ska utbetalas av unionen, enligt vilken ett yrkesliv på 35 år vid en EU-institution likställs med ett yrkesliv på 45 år enligt det belgiska systemet för anställda.

- 49 Det framgår nämligen av nämnda handlingar att dessa pensionsrättigheter inte skulle ha gått förlorade om nämnda myndighet hade ansett att de 35 år som Aliny Wojciechowski arbetade vid kommissionen motsvarade 35/45 av ett yrkesliv som anställd i Belgien, och följaktligen hade fastställt att hennes sammanlagda yrkesliv motsvarade 48/45, vilket vid beräkningen av hennes pension till följd av anställningen i Belgien hade inneburit en nedsättning motsvarande en minskning med högst de tre år som hade gett den längsta pensionen, precis som den nedsättning som skulle ha tillämpats på samtliga belgiska arbetstagare som arbetat alla sina 48 år enligt det belgiska systemet för anställda.
- 50 Det ska i det avseendet understrykas att den arbetsperiod som har fullgjorts vid en EU-institution måste tillmätas samma tidsmässiga värde som de arbetsperioder som fullgjorts enligt det belgiska systemet för anställda för att den avskräckande effekt som avses ovan i punkterna 43 och 45 ska kunna undvikas. Redovisningen av de arbetsperioder som fullgjorts som anställd å ena sidan och som EU-tjänsteman å den andra måste vara identisk för att den avskräckande effekten ska neutraliseras, vilken annars, såsom konstaterats i nämnda punkter, kan leda till att personer som varit verksamma som anställda i Belgien avböjer tjänster vid EU-institutionerna.
- 51 Slutligen finner domstolen att den belgiska regeringen inte till stöd för att Aliny Wojciechowski ska fråntas samtliga intjänade pensionsrättigheter enligt det belgiska systemet för anställda kan åberopa att hon inte valt att med tillämpning av artikel 11.2 i bilaga VIII till tjänsteföreskrifterna till unionen betala in kapitalvärdet på de pensionsrättigheter hon förvärvat såsom anställd innan hon trädde i tjänst i unionen.
- 52 Såsom framgår av dess lydelse föreskrivs i den bestämmelsen en möjlighet som varje tjänsteman fritt kan välja att utnyttja eller inte. Det faktum att denna möjlighet inte utnyttjas kan således inte leda till en förlust av de rättigheter som tjänstemannen förvärvat genom avgifter som har betalats in till det nationella sociala trygghetsystem som han eller hon tillhörde före påbörjad tjänst i unionen. Annars skulle denna möjlighet förvandlas till en skyldighet i strid med den entydiga lydelsen i denna bestämmelse, vilket inte kan gottas.
- 53 Mot bakgrund av det ovan anförda och utan att frågan med avseende på artikel 34.1 i stadgan behöver prövas ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artikel 4.3 EUF, jämförd med tjänsteföreskrifterna, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den i det nationella målet, vilken kan leda till att den pension som en anställd, som är medborgare i denna medlemsstat, har rätt till på grund av de prestationer som vederbörande har utfört i enlighet med den medlemsstatens lagstiftning sätts ned eller inte betalas ut, när, med tillämpning av den beräkningsmetod som föreskrivs i denna lagstiftning, det sammanlagda antalet arbetsperioder som arbetstagaren i fråga har fullgjort dels som anställd i denna medlemsstat, dels som EU-tjänsteman i samma medlemsstat överskrider den yrkeslivsenhet på 45 år som avses i nämnda lagstiftning. Detta gäller i den mån som den metod som används för att beräkna det bråk som motsvarar storleken på pensionen från unionen medför att nämnda nedsättning blir större än den som skulle ha tillämpats om arbetstagaren hade fullgjort hela sitt yrkesliv som anställd i nämnda medlemsstat.

Rättegångskostnader

- 54 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artikel 4.3 EUF, jämförd med tjänsteföreskrifterna för tjänstemännen i Europeiska unionen, införd genom rådets förordning (EEG, Euratom, EKSG) nr 259/68 av den 29 februari 1968 om fastställande av tjänsteföreskrifter för tjänstemännen i Europeiska gemenskaperna och anställningsvillkor för övriga anställda i dessa gemenskaper samt om införande av särskilda tillfälliga åtgärder beträffande kommissionens tjänstemän, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 1080/2010 av den 24 november 2010, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell lagstiftning, såsom den i det nationella målet, vilken kan leda till att den pension som en anställd, som är medborgare i denna medlemsstat, har rätt till på grund av de prestationer som vederbörande har utfört i enlighet med den medlemsstatens lagstiftning sätts ned eller inte betalas ut, när, med tillämpning av den beräkningsmetod som föreskrivs i denna lagstiftning, det sammanlagda antalet arbetsperioder som arbetstagaren i fråga har fullgjort dels som anställd i denna medlemsstat, dels som EU-tjänsteman i samma medlemsstat överskrider den yrkeslivsenhet på 45 år som avses i nämnda lagstiftning. Detta gäller i den mån som den metod som används för att beräkna det bråk som motsvarar storleken på pensionen från unionen medför att nämnda nedsättning blir större än den som skulle ha tillämpats om arbetagaren hade fullgjort hela sitt yrkesliv som anställd i nämnda medlemsstat.

Underskrifter